

15

Biuletyn przewodnicki

zw pttk
Wrocław

46 87

Część 2

WSPÓLNOTA LEŚNA ROLNIKÓW MIASTA KOWAL

W mieście Kowal w dniu 30 kwietnia 1310 r. urodził się Król Polski Kazimierz Wielki. Monarcha odwiedzał to miasto i opiekował się nim. Jednym z przywilejów wynikających z przejawów królewskiej troski było nadanie mieszkańcom Kowala przyległych lasów "bór kowalski". Następcy Kazimierza Wielkiego potwierdzali daniny, zaś król Zygmunt I w przywileju toruńskim z 1519 r. gwarantował "własność boru należącego z dawna do miasta". Ostatni król polski Stanisław Poniatowski wydał dekret z dnia 22 lipca 1765 r. dotyczący własności "boru kowalskiego", w którym potwierdził własność lasu, "od wieków do mieszkańców kowalskich przynależnego".

Na tej podstawie mieszkańcy Kowala gospodarzyli i korzystali z lasu do dnia 6 sierpnia 1947 r. /!/, kiedy na mocy dekretu PKWN z dnia 12 grudnia 1944 r. wspólnota została przejęta na własność Skarbu Państwa i wcielona do Nadleśnictwa Jedwabna - jako Leśnictwo Kowal. Decyzją Ministerstwa Leśnictwa z dnia 23.03.1957 r. wspólnota została oddana w zarząd i użytkowanie mieszkańców Kowala i uzyskała osobowość prawną na podstawie decyzji Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium P.R.N. we Włocławku z dnia 3.05.1965 r. Tą samą decyzją został zatwierdzony statut wspólnoty /najprawdopodobniej pierwszy statut od czasu powstania wspólnoty/.

Członkami wspólnoty są mieszkańcy Kowala, a wielkość udziału poszczególnych członków zależy od obszaru posiadanej ziemi i wyraża się w tysięcznych częściach udziału jako jedność. Obszar wspólnoty nie posiada granic własnościowych i wszelkie ciężary oraz korzyści są wymierzone na podstawie wielkości w udziale.

Władzami wspólnoty jest ogólne zebranie, wybieralny Zarząd oraz komisja rewizyjna działająca pod nadzorem Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej we Włocławku oraz Nadleśnictwa Włocławek.

Majątek wspólnoty stanowi własność niepaństwową. Gospodarka w lesie jest prowadzona na podstawie ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. o zagospodarowaniu lasów i nieużytków nie stanowiących własności Państwa oraz niektórych lasów i nieużytków państwowych, przepisów specjalnych i treści statutu.

Głównym składnikiem majątku wspólnoty jest powierzchnia leśna 487,75 ha, wśród której znajdują się pastwiska i łąki - 8,06 ha. Razem 495,81 ha.

Patronat i opiekę nad wspólnotą sprawuje Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kowalu, które służy radą i pomocą w codziennej pracy Zarządu.

Wg stanu na dzień 31.12.1965 r. było 229 współwłaścicieli WSPÓLNOTY GRUNTOWEJ ROLNIKÓW MIASTA KOWAL.

STREFY OCHRONY AKUSTYCZNEJ NA TERENIE GWPK

Jednym z czynników niekorzystnych dla wypoczynku, a także źle oddziaływających na środowisko przyrodnicze jest hałas, czyli każdy dźwięk szkodliwy, nieprzyjemny lub niepożądany.

Na terenach parków krajobrazowych zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30.09.1980 r. w sprawie ochrony środowiska przed hałasem i wibracjami, dopuszczalne natężenie hałasu w środowisku powinno wynosić:

- od godz. 6⁰⁰ - 22⁰⁰ - 40 dB/A/ /decybeli/
- od godz. 22⁰⁰ - 6⁰⁰ - 30 dB/A/
- maksymalny krótkotrwały poziom dźwięku - 65 dB/A/

Według danych literaturowych są to dźwięki, których poziom jest naturalnym odgłosem środowiska przyrodniczego.

W związku z tym, aby występujący hałas nie przekraczał dopuszczalnych norm należy maksymalnie wyeliminować ze środowiska dźwięki powstające w wyniku działalności człowieka, czyli stworzyć strefę ochrony akustycznej /strefę ciszy/.

Strefą ciszy w woj. płockim z terenu GWPK nie zostały objęte rejony wsi: Karolewo, Kamion, Grodziska, Srodoń, Trzcianno, Lipianki, Duninów Duży, Miałkówka, Kazimierzów, Huta, Marianka i rejon przyległy do Jez. Soczewka.

Na obszarach stref ciszy obowiązują zakazy:

- wjazdu pojazdów mechanicznych na drogi nie dopuszczone do ruchu,
- parkowania pojazdów poza miejscami wyznaczonymi,
- używania sportowego i turystycznego sprzętu pływającego z silnikami spalinowymi,
- używania sygnałów dźwiękowych,
- instalowania i używania poza pomieszczeniami zamkniętymi urządzeń nagłaśniających.

Powyższe zakazy obowiązują cały rok i całą dobę.

Zakazy nie dotyczą:

- linii kolejowych, dróg publicznych i dróg dojazdowych do obiektów gospodarczych i turystycznych,
- organów MO, Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej, służb ochrony środowiska, administracji lasów,
- wsi oraz lasów prywatnych zlokalizowanych na terenach objętych strefami ciszy.

Natomiast Wojewoda Włockawski Zarządzeniem Nr 42/83 z dnia 4.07.1983 r. wprowadził strefę ochrony akustycznej /zwanej strefami ciszy/ na terenie województwa włockawskiego. Przepisy o strefach ciszy obowiązują w ciągu całej doby od 1 maja do 30 września /przepisy szczególne dotyczą rezerwatów i rozszerzają ograniczenia na okres całego roku/.

W strefach ciszy obowiązują następujące zakazy:

- używania silników spalinowych na jednostkach pływających,
- ruchu pojazdów o napędzie mechanicznym,
- używania poza pomieszczeniami zamkniętymi urządzeń nagłaśniających, sprzętu odtwarzającego elektroakustycznego oraz odbiorników RTV.

W/w zakazy nie dotyczą: organów MO, pogotowia ratunkowego, Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnych, Państwowych Gospodarstw Rybackich, Administracji Lasów Państwowych, Wojewódzkiego Ośrodka Badań i Kontroli Środowiska, wykonujących czynności związane z ochroną, utrzymaniem bezpieczeństwa i porządku publicznego, wykonywaniem zadań gospodarczych, ochroną środowiska pod warunkiem ograniczenia poziomu hałasu użytkowanych urządzeń.

Winni naruszenia zakazów ustalonych w niniejszym zarządzeniu podlegają sankcjom określonym w art. 54 kodeksu wykroczeń.

Strefy ciszy w rejonie GWPK:

1. Rezerwat Jezioro Rakutowskie.
2. Rezerwat Olszyny Rakutowskie.
3. Oddział 22 Leśnictwo Kurowo.
4. Oddziały 296, 297, 298 Leśnictwo Kukawy.
5. Jeziora: Gościąż, Brzózka, Mrokowo, Wierzchoń, Mielec, Goreńskie, Radyszyńskie, Święte, Łąkie, Jedwabna, Kukawy.
6. Patrolowa Góra.
7. Plantowszczyzna.

CIEKAWSZE PUNKTY WIDOKOWE NA TERENIE GWPK

- Wieża p.pożarowa murowana na Górze Piekielnej w pobliżu Widonia.
- Widoki łąk, lasów z szosy Włocławek - Kowal.
- Skarpa Leśna obok Ośrodka Agromet Kraj z Kutna - widok na Jezioro Lubiechowskie, Rakutowskie, Krzewenckie i przyległe wsie.
- Skarpa Leśna - widok na wsie: Lipianki, Cieślikowo, Lubaty.
- Goreń - punkty widokowe na trasie zielonego szlaku turystycznego.
- W miejscowości Klusek Biały wieża drewniana w pobliżu gajówki "Murowanka".
- Wieża obserwacyjna p.pożarowa Leśnictwo Podgórze koło miejscowości Góry.
- Wieża p.pożarowa w Nadleśnictwie Łąki.
- Panorama Wisły z szosy Włocławek - Płock.
- Panorama GWPK z zachodniego krańca wsi Boża Wola.

POLA BIWAKOWE

Turyści mogą korzystać z pól namiotowych nad jeziorami:

- Wikaryjskim - grunty OSiR
- Lubiechowskim
- Skrzyneckim
- Wójtowskim
- Przytomnym
- Sendeń
- Lucieńskim
- oraz przy Harcówce Drzesno i Harcówce Zuzinów.

Niezależnie od ww miejsc turyści mogą rozбивać namioty na terenie 60 zakładowych ośrodków wypoczynkowych zlokalizowanych na terenie PARKU po uprzednim uzyskaniu zezwolenia od kierownika ośrodka. Niedozwolone jest biwakowanie na innych terenach leśnych bez uzyskania zgody administracji lasów państwowych.

ZASADY PRAWIDŁOWEGO ZACHOWANIA SIĘ W LESIE I NA GRUNTACH LEŚNYCH GOSTYNIŃSKO-WŁOCŁAWSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

Osoby udające się do lasu obowiązane są do zapoznania się z umieszczonymi przy drogach leśnych tablicami informacyjnymi, znakami drogowymi i innymi znakami oraz do stosowania się do wynikających z nich nakazów i zakazów.

Na terenach leśnych niedozwolone jest:

1. biwakowanie poza wyznaczonymi miejscami,
2. rozkopywanie gruntu niszczenie lub uszkodzenie roślin,

3. płoszenie, ściganie, chwywanie i zabijanie zwierząt leśnych, wybieranie jaj i piskląt, niszczenie gniazd ptasich, lęgowisk, nor zwierząt oraz mrowisk,
4. wprowadzanie luzem puszczonej psów,
5. hałasowanie,
6. zanieczyszczanie lasów, wód,
7. rozniecanie ognisk oraz dokonywanie czynności mogących wywołać niebezpieczeństwo pożaru.

Każda osoba w razie zauważenia pożaru leśnego obowiązana jest wszcząć alarm w celu zorganizowania akcji gaszenia.

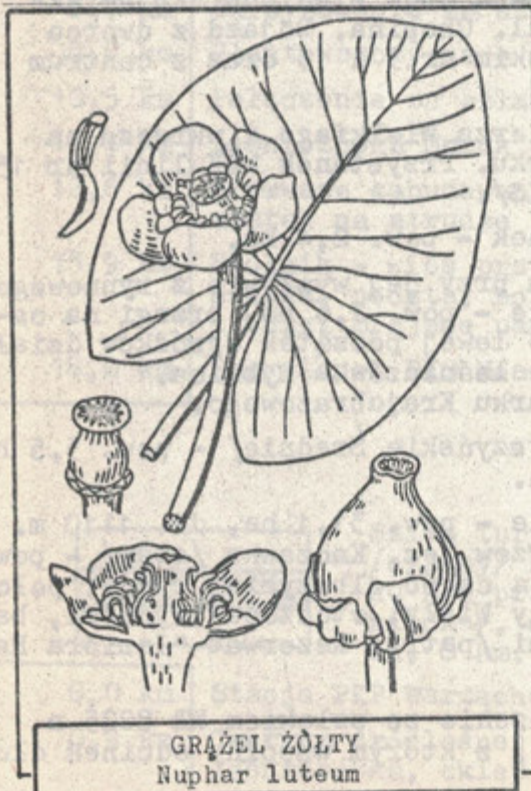
Nikt nie ma prawa uchylać się od udziału w gaszeniu pożaru lasu. Wjazd do lasu pojazdami samochodowymi dozwolony jest wyłącznie drogami publicznymi i drogami leśnymi specjalnie oznakowanymi drogowskazami prowadzącymi do ośrodków, obiektów i urzędów turystyczno-wypoczynkowych, do jezior, terenów wypoczynkowych, do miejsc za-
bytkowo-histerycznych.

Wjazd na drogi leśne nie oznakowane drogowskazami jest zabroniony. Postój pojazdów mechanicznych na terenach leśnych jest dozwolony wyłącznie w oznaczonych miejscach postoju: na parkingach i terenach obiektów turystyczno-wypoczynkowych.

Trwałym zakazem wstępu objęte są:

1. uprawy i młodniki leśne do 3 m wysokości,
2. leśne powierzchnie doświadczalne,
3. drzewostany objęte żywicowaniem,
4. grunty ulegające silnej erozji.

mgr inż. Andrzej Drozdowski
mgr inż. Edward Struś

TURYSTYCZNE SZLAKI PIESZE
PRZEBIEGAJĄCE PRZEZ TEREN GOSTYNIŃSKO-WŁOCŁAWSKIEGO
PARKU KRAJOBRAZOWEGO

Turystyczne szlaki piesze na terenie GWPK wytyczyły i oznakowały - każda na swoim terenie - Wojewódzkie Komisje Turystyki Pieszej PTTK we Włocławku i Płocku przy wspólniejszej współpracy z dyrekcją Parku, zwłaszcza z mgr. inż. Edwardem Strusiem. W części włocławskiej wszystkie prace wykonano społecznie dla uczczenia 30-lecia Komisji PT PTTK przy O/Kujawskim we Włocławku.

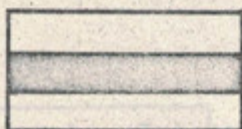
Szlaki na terenie Parku niemal w całości prowadzą przez tereny leśne, głównie wzdłuż ciągów bardzo licznych na tym terenie jezior, często bezpośrednio ich brzegami, które niejednokrotnie stanowią wspaniałe punkty widokowe.

Przebycie szlaków zalicza się przy zdobywaniu, poza OTP, także odznak regionalnych:

1. "Turysta pieszy województwa włocławskiego".

2. "Odnaka krajoznawcza województwa płockiego".

Regulaminy - dzienniczki tych odznak do nabycia we wszystkich oddziałach PTTK na terenie danego województwa; weryfikują Wojewódzkie Komisje Turystyki Pieszej PTTK we Włocławku i Płocku.

Szlak turystyczny "POŁNOČNY" - WŁ/PŁ/125 y /żółty/ z Włocławka do Dobrzykowa dł. 70 km, w tym w granicach Parku od Jedwabnej do okolic PKP Łącz ok. 50 km.

0,0 km	Początek szlaku we Włocławku obok stadionu "Kujawiak" u zbiegu ul. 22 Lipca z ul. Chopina. Dojazd z dworca PKP i PKS autobusem miejskim nr 3 i 15 oraz z centrum /Pl. Wolności/ nr 12.
1,9 km	Szlak przecina al. Kazimierza Wielkiego i wkracza na tereny leśne, otuliny Parku. Przystanek MPK linii nr 15 /dojazd z dworca PKP i PKS/.
4,7 km	Zarastające jez. Dziemionek - pow. 2,4 ha.
5,5 km	Mostek na strudze Rybnica przy jej wypływie z rynnowego jeziora o tej samej nazwie - pow. 7,6 ha, brzegi na całej długości bagienne. Po lewej początek ogródków działkowych, w ich sąsiedztwie leśniczówka Rybnica. Szlak wkracza na teren Parku Krajobrazowego.
6,8 km	Po lewej jez. Łąkie /Radyszyńskie Średnie/ - pow. 5,5 ha, dostępne od strony szlaku.
9,2 km	Po lewej jez. Radyszyńskie - pow. 31,1 ha, dł. 1110 m. Po prawej w prześwicie drzew jez. Kaczawka /staw/ - pow. 1,2 ha. Jeziora wypełniają część olbrzymiej rynny, położonej na terenie pradoliny Wisły, otoczonej wydłami, bagnami, oczeretami i łakami /patrz: Rezerwat "Jeziora Radyszyńskie"/.
12,0 km	Skrzyżowanie dróg - połączenie ze szlakiem WŁ 2225 n "Łącznikowym" /niebieski/, z którym wspólny odcinek dłu-

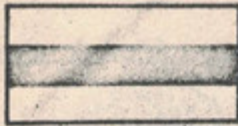
PORZECZKA CZARNA
Ribes nigrum

BAGNO ZWYCZAJNE
Ledum palustre

- gości 900 m.
- 12,9 km Leśniczówka Mursk.
- 14,2 km Skraj lasu, pierwsze zabudowania wsi Telążna położonej nad morenowym jeziorem o tej samej nazwie, pow. 23,8 ha, dż. 780 m, głęb. 2,0 m.
- 15,8 km Końcowy przystanek PKS linii Włocławek-Telążna.
- 16,3 km Telążna Leśna, w której jeszcze niedawno były drewniane domy konstrukcji zrębowej i sumikowo-łątkowej; pozostała tylko leśniczówka.
- 18,2 km Miejsce pamięci narodowej - tu w styczniu 1945 r. hitlerowcy spalili żywcem w stodole 9-letniego chłopca oraz dwóch partyzantów radzieckich.
- 18,8 km Przełom pomiędzy wysokimi wydhami z punktem kulminacyjnym Graną Górą.
- 19,4 i 20,8 km Samotne zagrody wsi Telążna Leśna.
- 21,6 km Po lewej jez. Święte - pow. 4,1 ha, rezerwat /patrz: Rezerwat/, na pn. brzegu ośrodek wypoczynkowy Kujawskiej Spółdzielni Mleczarskiej z Włocławka.
- 22,2 km Rozwidlenie dróg - w prawo ok. 200 m jez. Łąki o pow. 16,5 ha, w lewo dróżka nad jez. Chrapka - pow. 5,6 ha.
- 24,8 km Po lewej w odległości ok. 200 m morenowe, odpływowe jez. Gościąż na Jazach, zw. najczęściej Jazy - pow. 45,5 ha, dż. 1180 m. W jego sąsiedztwie trzy mniejsze jeziora połączone strumieniami, zarastające; Mielec, Wierzchoń

- 1 Brzóska /patrz: "Rezerwat Gościąż"/. Po prawej tuż przy drodze samotna mogiła ziemna, prawdopodobnie żołnierza poległego w 1939 r.
W odległości ok. 2 km na pd.-zach. rezerwat "Jazy".
- 26,3 km Najdogodniejszy dostęp do jez. Gościąż - pole biwakowe.
- 28,7 km Po prawej małe jezioro Mrokowo - dostępne od strony szlaku.
- 31,3 km Granica województw - w lewo droga do wsi Skoki Duże /ok. 4 km/, położonej przy szosie Włocławek - Płock; we wsi przystanek PKS, szkoła, sklep spożywczy.
- 31,9 km Początek śródleśnej wsi Grodziska - rzadko usytuowane zagrody ciągną się na długości ok. 2 km.
- 34,7 km Pojedyncze zabudowania wsi Kamion.
- 38,7 km Centrum Duninowa Nowego, wsi gminnej położonej nad Zalewem Włocławskim - poczta, Ośrodek Zdrowia, szkoła podstawowa, posterunek MO, sklepy różnych branż, bar "Turysta", przystanek PKS /kierunek: Włocławek - 34 km, Płock - 16 km, Gostynin - 18 km/.
Obiekty zabytkowe:
- zespół podworski usytuowany w rozległym XIX -wiecznym parku: dwór /obecnie szkoła/, neogotycki pałacyk myśliwski, platany, świerki i lipy,
- neogotycki kościół, pocz. XIX w., kaplica cmentarna XVIII w.
- pomnik przyrody - lipa drobnolistna.
W Duninowie Nowym bierze początek szlak czarny PŁ 1884.
- 41,5 km Trzcianno - wieś.
- 47,0 km Most na rzece Skrwa - połączenie ze szlakiem niebieskim PŁ 1883, z którym wspólny odcinek 1500 m.
Za mostem samotna zagroda sezonowa - Rancho Akademickiego Klubu Jeździeckiego SZSP z Łodzi.
- 53,0 km Po prawej jez. Sendeń - pow. 16,5 ha, dł. 620 m, głęb. 4,4 m bezodpływowe; na północnym i wschodnim brzegu punkty widokowe.
Połączenie ze szlakiem czerwonym PŁ 123, z którym wspólny odcinek długości kilkaset metrów.
- 55,5 km Stacja PKP Łąck położona poza granicą Parku - połączenie z Płockiem i Gostyninem.
- 59,5 km Przystanek PKS Grabina przy szosie Płock - Gostynin.
- 61,5 km Po prawej jez. Górskie - pow. 43 ha, dł. ok. 2000 m, głęb. 6 m. Na północnym brzegu 3 dęby - pomniki przyrody, zw. Dębami Sobieskiego.
- 64,0 km Po prawej jez. Ciechomickie - pow. 42 ha, głęb. 7 m, połączone strugą z jez. Górskim, od wschodu otoczone wysokimi morenami czołowymi.
- 69,5 km Dobrzyków - wieś w gminie Gąbin.
Koniec szlaku.

Szlak turystyczny "POŁUDNIOWY" - WŁ/PŁ/124 z /zielony/ z Włocławka do Gębina, dł. 70 km, w tym w granicach Parku od Dedwabnej do Lucienia 37 km.

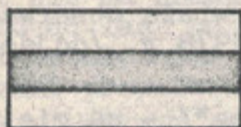
- 0,0 km Początek szlaku i dojazd - jak szlak "Północny" WŁ y 125.
- 1,9 km Po lewej Ośrodek Wypoczynku Świątecznego OSiR nad jez. Czarne.
- 5,9 km Połączenie ze szlakiem WŁ 2224 s /czarny/ "Martyrologii".
- 6,2 km Osada Jedwabna - szlak przecina szosę Włocławek - Kowal i wkracza na teren Parku. Przystanek PKS, bar sezonowy kat. V.
- 9,1 km Ośrodek Wypoczynku Świątecznego OSiR nad jez. Wikaryjskim. Dojazd sezonową linią "W" MPK Włocławek. W sąsiedztwie parking i pole namiotowe.
- 10,5 km Po prawej w odległości ok 100 m jez. Widoń - pow. 13,8 ha, brzegi w większości zabagnione.
- 10,9 km Osada leśna Widoń zamieszkała przez pracowników leśnych.
- 12,9 km Skrzyżowanie dróg leśnych. Po lewej osada leśna Wójtowskie, po prawej pięknie ukształtowany zespół wydmy, a za nimi w odległości ok. 200 m jez. Wójtowskie Małe o pow. 9,2 ha.
- 13,4 km Po prawej, na wsch. brzegu jez. Wójtowskiego Dużego, Ośrodek Wypoczynkowy Włocławskich Fabryk Mebli, nieco dalej - Zakładów Celulozowo-Papierniczych z Włocławka. Jezioro - rynnowe, odpływowe, pow. 20,6 ha, dł. 850 m, w jego sąsiedztwie projektowany rezerwat "Wójtowski Grąd" /patrz: Rezerваты/. Za ośrodkami skrzyżowanie ze szlakiem WŁ 2225 n /niebieski/.
- 17,4 km Po prawej jez. Dzielno-Kukawy o pow. 2,9 ha. Legenda o zatopionych skarbach napoleońskich.
- 18,4 km Leśniczówka Kukawy, dalej osada leśna. Do przystanku PKS przy szosie Włocławek - Kowal drogą żuźlową 6 km.
- 19,5 km Niewielka śródleśna wieś Kukawy.
- 20,2 km Skraj lasu. Po drugiej stronie drogi zabudowania wsi Dębniaki. Stąd szlak prowadzi skrajem lasu.
- 20,7 km. Po prawej widoczne, ale niedostępne, jez. Rakutowskie Wielkie - pow. zmienna 350 - 551 ha, dł. 2520 m, szer. 2100 m, głęb. 3,0 m, morenowe, odpływowe. Rezerwat ornitologiczny /patrz: Rezerваты/.
- 22,1 km Kąpielisko nad jez. Lubiechowskim - rynnowe, odpływowe, pow. 16,8 ha, dł. 595 m, głęb. 4,0 m. Po prawej w lesie ośrodek wypoczynkowy "Agromet-Kraj" z Kutna i pole namiotowe.
- 23,3 km W prawo droga polna do wsi Goreń /ok. 2 km/, w której sklep spożywczy, szkoła, końcowy przystanek PKS z Włocławka. Za wąskim pasmem pól jez. Krzewent - pow. 39,2 ha, dł. 1300 m.
- 23,6 km Szlak ponownie wkracza na tereny leśne.
- 25,5 km Przełom między wspaniałymi okazami wydmy. Stąd szlak łukiem zataczanym w prawo opasuje najwyższy ich zespół z punktem kulminacyjnym Łysą Górą.

- 27,7 km Jez. Goreńskie - pow. 55,3 ha, dż. 2125 m; ośrodek wypoczynkowy PKP Łódź.
- 28,8 km Leśniczówka Goreń.
- 29,9 km Pomniki przyrody - jałowce wys. 5 i 6 m.
- 30,5 km Osiedle Strzynki nad jez. Skrzyneckim - zespół ośrodków wypoczynkowych zakładów pracy Włocławka i okolic Łodzi, które dysponują stołówkami, kortami tenisowymi i sprzętem pływającym, parking, pole namiotowe, kiosk spożywczy. Jezioro - rynnowe, bezodpływowe, pow. 26,8 ha, dż. 1070 m. Kąpielisko ogólnodostępne.
- 31,5 km Połączenie ze szlakiem PŁ 1885 y /żółty/ biegnącym z Gostynina.
- 35,5 km Cieślikowo - wieś rozrzucona wzdłuż drogi ciągnącej się po północnej stronie rynny zarastających, trudno dostępnych jezior Luboty; największe - pow. 9,5 ha, dż. 700 m /patrz: Rezerwaty/.
- 38,5 km Połączenie ze szlakiem PŁ 1884 s /czarny/ biegnącym z Duninowa Nowego.
- 40,0 km Miałkówek - wieś nad jez. Lucieńskim z ośrodkami szkoleniowo-wypoczynkowymi. Pomniki przyrody. Przystanek PKS linii Gostynin - Duninów Nowy. Jezioro - pow. 203 ha, dż. 3300 m, głęb. 20 m /patrz: Rezerwaty/. Brzegi, północny oraz częściowo południowy, strome z punktami widokowymi, w większości dostępne.
- 44,0 km Lucień - wieś nad jez. Lucieńskim i rzeką Skrwą z zabytkowym neoklasycystycznym pałacem /obecnie Państwowy Dom Dziecka/ usytuowanym w parku z licznymi okazami starodrzewu. Nad jeziorem przystań LOK i kąpielisko ogólnodostępne. We wsi przystanek PKS linii Gostynin-Duninów, bar. Skrzyżowanie ze szlakiem PŁ 1883 n /niebieski/. Granica Parku.
- 49,5 km Gorzewo - stacja ZHP nad jez. Sumino - pow. 36,0 ha, dż. 1700 m, głęb. 7 m, punkty widokowe. Skrzyżowanie ze szlakiem PŁ 123 c /czerwony/.
- 51,0 km Janów
- 54,5 km Łąck - wieś letniskowa i siedziba gminy, położona u zbiegu dróg prowadzących do Płocka, Gostynina, Sochaczewa. Godne zwiedzenia: pseudoklasycystyczny pałac, park z licznymi okazami starodrzewu, Państwowe Stado Ogierów założone w 1924 r. Rezerwat "Leśny Łąck" /patrz: Rezerwaty/. Hotel kat. IV i restauracja "Pod kasztanami".
- 57,5 km Jezioro Łąckie Duże - pow. 61 ha, dż. 1400 m, głęb. 7 m. Na wschodnim brzegu zabytkowa kaplica św. Piotra i Pawła oraz pomniki przyrody.
- 58,0 km Jezioro Łąckie Małe - pow. 36 ha, dż. 900 m, głęb. 2 m.
- 61,5 km Matyldów - wieś położona nad pn.-zach. krańcem jez. Zdworskiego - pow. 353 ha, dż. 3500 m, głęb. 5 m, otoczone od północy i wschodu moreną czołową, na zach. brzegu punkty widokowe.
- 65,5 km Koszelówka - wieś letniskowa położona na pn.-wsch. brzegu

70,0 km

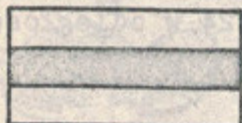
jez. Zdwojskiego ze stacją wodną PTTK /baza noclegowa, gastronomiczna i wypożyczalnia sprzętu turystycznego/.

Gąbin - miasto przy szosie Gostynin - Sochaczew, pełniące funkcję zaplecza handlowo-usługowego dla rolniczej okolicy. Ciekawy układ przestrzenny, znaczne tradycje historyczne.

Szlak turystyczny "ŁĄCZNIKOWY" - WŁ 2225 n /niebieski/ z Kowala do wsi Mostki nad Zalewem Włocławskim przy szosie Włocławek - Płock, dł. 18 km, w tym w granicach Parku od leśniczówki Przyborowo do leśniczówki Mursk ponad 7 km.

0,0 km	Początek szlaku w Kowalu na Pl. Rejtana. Miasto /ok.5.000 mieszkańców/ związane historycznie z Kazimierzem Wielkim. Siedziba Zarządu Dyrekcji Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego przy ul. Kazimierza Wlk. 4.
2,5 km	Zabudowania wsi Grodztwo, za którymi szlak wkracza na teren otuliny Parku.
3,9 km	Leśniczówka Przyborowo nad rzeczką R ₂ kutówką.
4,4 km	Szlak przecina drogę żuźlową - w prawo do leśniczówki Kukawy ok. 3 km, w lewo do przystanku PKS Warząchewka przy szosie Włocławek - Kowal ok. 3,5 km. Granica Parku.
6,5 km	Po lewej jez. Wójtowskie Duże /patrz:: Szlak WŁ 124 z/.
6,7 km	Skrzyżowanie ze szlakiem WŁ 124 z.
8,6 km	Plantowszczyzna - samotna zagroda, d. leśniczówka.
10,5 km	Połączenie ze szlakiem WŁ 125 y - wspólny odcinek 900 m.
11,4 km	Leśniczówka Mursk - szlak opuszcza teren Parku.
12,6 km	Pierwsze zabudowania bardzo rozległej wsi Przyrytka, mostek na strudze Zuzanka.
15,9 km	Smólnik - wieś przy szosie Mostki - Telązna Leśna, a w niej: szkoła, poczta, posterunek MO, Ośrodek Zdrowia, sklep spożywczy, miejsce pamięci narodowej.
18,0 km	Przystanek PKS Mostki. - Koniec szlaku.

Szlak turystyczny "MARTYROLOGII" - WŁ 2224 s /czarny/ ze stacji PKP Warząchewka do przystanku MPK przy Szpitalu Nr 2 we Włocławku /ul. Wieniecka/, dł. 32,5 km, w tym w granicach Parku ok. 8 km.

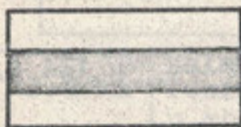
0,0 km

Stacja PKP Warząchewka.

0,9 km

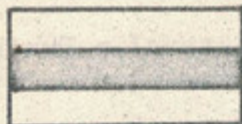
Centrum śródlęsnej wsi Warząchewka, w której szkoła, leśniczówka, sklep spożywczy.

2,3 km	Przystanek PKS przy szosie Włocławek - Kowal stanowiącej zachodnią granicę Parku.
2,7 km	Obelisk ustawiony w 1965 r. ku czci ofiar faszyzmu hitlerowskiego zamordowanych w okolicznych lasach jesienią 1939 r.
5,3 km	"Grzmiąca" - miejsce masowego mordu dokonanego na mieszkańcach Włocławka jesienią 1939 r. Ciała ekshumowano po wojnie na cmentarz komunalny we Włocławku, na miejscu cztery płyty nagrobne.
6,3 km	Zespół wspaniale ukształtowanych wydm. W prześwicie drzew w kierunku północno-wschodnim widoczna wieża obserwacyjna straży leśnej, wys. 44 m, zbudowana w 1978 r. /dojście za znakami - białe prostokąty/.
7,2 km	Miejsce masowego mordu /patrz: "Grzmiąca"/ - na miejscu duże płyty nagrobne.
9,1 km	Ośrodek Wypoczynkowy "Wikaryjka" Zakładów Azotowych Włocławek usytuowany nad jez. Wikaryjskim /patrz: Szlak WŁ 124 z/.
10,5 km	Jedwabna - osada, przy szosie Włocławek - Kowal /patrz szlak 124 z/.
Granica GWPk. Szlak biegnie dalej do Włocławka.

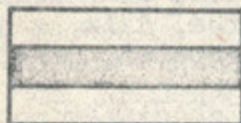
Szlak turystyczny PŁ 1885 y /żółty/ z Gostynina do Skrzynek, dł. 15,5 km, w tym w granicach Parku od jez. Przytomnego 7 km.

0,0 km	Gostynin - dworzec PKS, ul. Bieruta /patrz: Szlak PŁ 123 c/.
1,0 km	Po lewej jez. Kocioł - pow. 4 ha, głęb. 17 m, osnute legendą. Na wzgórzu morenowym po stronie wschodniej grodzisko zw. Łysą Górą.
2,5 km	Po lewej małe jez. Czarne.
4,5 km	Ziejka - wieś położona nad rz. Skrwą.
8,5 km	Po lewej jez. Przytomne - pow. 37 ha, głęb. 9 m.
14,0 km	Czarne - osada leśna /dawny zespół podworski/ Nadleśnictwa Włocławek położona po północnej stronie jez. Czarne.
Pomnik przyrody - dwupienna sosna.
Jezioro - pow. 8,8 ha, dł. 500 m, bezodpływowe.
Nieco dalej przystanek PKS linii Włocławek - Goreń.
15,5 km	Połączenie ze szlakiem zielonym WŁ/PŁ 124 w odległości ok. 500 m od jez. Skrzyneckiego.

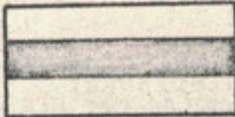
Szlak turystyczny PŁ 1883 n /niebieski/
z Płocka do Gostynina dł. 32 km, w tym
na terenie Parku z Krzywego Kołka do Lu-
cienia 8,5 km.

0,0 km	Płock - siedziba PTTK, ul. Tumska 4. Szlak wyprowadza z miasta przez most na Wiśle i przedmieście Radziwie.
12,5 km	Soczewka - ośrodek turystyczno-wypoczynkowy nad sztucznym jeziorem utworzonym na rzece Skrwie, dopływie Wisły. Jezioro - pow. 50 ha, dł. 3000 m, szer. 300 m, kilka za-drzewionych wysp.
Obiekty zabytkowe: zespół podworski z dworem /obecnie dom wczasowy/, oficyną i parkiem oraz ruiny dawnej papierni.
15,0 km	Most na rz. Skrwa - połączenie ze szlakiem żółtym WŁ/PŁ/125 y, z którym wspólny odcinek 1500 m.
16,5 km	Krzywy Kołek - patrz szlak WŁ 125 y.
21,0 km	Klusek - wieś położona nad rz. Skrwą poza granicą Parku.
24,5 km	Lucień - patrz szlak WŁ/PŁ/124 z.
32,5 km	Gostynin PKS. Koniec szlaku.

Szlak turystyczny PŁ 123 c /czerwony/, odcie-
nek południowy z Płocka przez Gostynin w kie-
runku Łęczycy. Długość na terenie Parku od
Dzierżążnej do Sendenia ok. 5 km.

0,0 km	Początek szlaku - Płock PTTK.
6,5 km	Dzierżążna.
9,5 km	Po lewej jez. Jeziorko.
10,5 km	Po lewej jez. Sendień - patrz szlak WŁ/PŁ/125 y. Po drugiej stronie jeziora wieś Sendień Wielki, w której przystanek PKS, sklep spożywczy i szkoła podstawowa, dalej kilka za-budowań Sendenia Małego.
16,0 km	Po prawej jez. Białe - najgłębsze z jezior gostynińskich /ponad 31 m/, czwarte co do wielkości /150 ha/, dł. 3000 m, brzegi bezleśne, na wysokim południowym brzegu kilka punk-tów widokowych.
17,0 km	Po lewej nieco widoczne jez. Drzesno, dawniej zatoka jez. Białego - pow. 14 ha, głęb. 2 m.
18,0 km	Stacja ZHP nad jez. Sumino /patrz: Szlak WŁ 124 z/, skrzyżowanie ze szlakiem zielonym WŁ 124.
21,0 km	Kruk - wieś z Sanatorium Przeciwgruźliczym.
26,5 km	Gostynin - miasto nad rz. Skrwą, w którym na uwagę zasłu-gują:
- dawny zamek, wielokrotnie przebudowywany, z wieżą przypo-minającą jego gotycki rodowód,
- klasycystyczny ratusz proj. Hilarego Szpilowskiego,
- klasycystyczne hale targowe.

Szlak turystyczny PŁ 1884 s /czarny/ z Duninowa Nowego w okolice jez. Lucieńskiego dł. 9,5 km, traktowany jako łącznikowy.

0,0 km	Przystanek PKS przy szosie Włocławek - Płock w Duninowie Nowym - patrz: Szlak WŁ /PŁ/ 125 y /żółty/ biegnący z Włocławka do Dobrzykowa.
7,5 km	Sródleśna osada Duninów Duży.
9,5 km	Połączenie ze szlakiem WŁ /PŁ/ 124 z /zielony/ "Południowym" w lesie na zachód od jez. Lucieńskiego

mgr Irena Pietruszczak

A życie w lesie jest bogate...

Na szczególny urok GWPK wpływa niewątpliwie interesujący świat roślin, ale i bogata fauna reprezentowana tutaj przez zwierzęta objęte ochroną, jak: bóbr, nietoperze, bocian czarny, dzięcioły, kruk, sowy, sikorki, kukułka, wilga, ptaki drapieżne oraz przez zwierzynę łowną, jak np.: łos, jelen, daniel, sarna, dzik, zając, królik, lis, borsuk, piżmak, tchórze, bażant, kuropatwa, przepiórka, gołąb grzywacz, czapla siwa, dzikie kaczki.

Ramy i konwencja tego opracowania uniemożliwiają chociażby pobieżne omówienie wszystkich wymienionych przedstawicieli świata zwierzęcego. Zainteresowanych odsyłamy do lektury fachowej, a naszą uwagę skoncentrujemy na zwierzętach najbardziej nas interesujących.

BÓBR EUROPEJSKI /*Castor fiber*/. To ziemno-wodne zwierzę z rzędu gryzoni o płaskim ogonie pokrytym łuskami, zamieszkuje nad rzekami, gdzie buduje charakterystyczne tamy i żeremia. Dziś objęty ochroną gatunkową, ale dawniej ceniony był wysoko ze względu na futro. Ogon bobra, czyli plusk, uchodził - szczególnie w klasztorach - za wykwintny przysmak postny.

Pozytywne rezultaty przesiedleń bobrów w innych częściach Polski /Mazury, Bory Tucholskie, Pojezierze Brodnickie/ zachęciły przyrodników woj. włocławskiego do podobnego przedsięwzięcia. Specjaliści /Doc. Żurowski, mgr Cz. Sielicki/ uznali, że dobre warunki środowiskowe dla bobra istnieją na terenie GWPK pomiędzy wsiami: Kłotno, Goreń, Krzewent, Świątkowice, którą przepływa rzeka Rakutówka. W 1981 roku 2 pary bobrów odłowionych w woj. suwalskim wypuszczono w pobliżu jeziora Żłoby, a kolejne 2 pary w 1985 roku wypuszczono na jeziorze Gościąg na Jazach i Grodno. Szacuje się, iż na terenie Parku żyje obecnie ok. 40 szt. bobrów. Ostatnio stwierdzono, iż część bobrów z okolic jez. Rakutowskiego przeniosła się na teren woj. płockiego w okolice wsi Marianka.

ŁOŚ /*Alces alces*/. Największy z rodziny jeleniowatych zwierząt łowny o maści szaro-brązowej, wysokich nogach i potężnym porożu dżoniasto rozgałęzionym. /Długość ciała 200-290 cm, wys. barkowa byka 180-210 cm, łosy 150-170 cm, ciężar byka 320-450 kg, łosy 275-375 kg/. Poroże /rosochy/ nosi tylko byk, które u dorosłego osobnika ma kształt łopaty lub badyli. Łopaty te zaczynają kształtować się od trzeciego roku życia, w kolejnych latach zwiększając liczbę

bę wyrostków. Łoś jest typowym mieszkańcem nizinnych, rozległych i dzikich lasów, obfitujących w bagna, mokradła oraz mokre /zakrzewione/ łąki. Pokarm łosi stanowią rośliny zielone, pędy drzew, kora osiki, topoli, wierzby itp. Łoś wyrządza w lesie poważne szkody. Szacuje się, iż w 1982 roku żyło w Polsce około 6 tys. łosi, a w woj. wrocławskim 166.

DANIEL /Dama Dama/ - gatunek z rodziny jeleniowatych, sprowadzony do Europy już w starożytności z Azji Mniejszej. W Polsce pojawił się w XVIII wieku. Długość ciała 1,30 - 1,60 m, wysokość w barku - 1,10 m. Ciężar 50 - 80 kg. Wzdłuż grzbietu ciemna pręga. Najlepszym środowiskiem dla danieli są lasy mieszane. Żywi się trawami, ziołami, pędami, kasztanami. Dojrzałość płciową osiąga daniel w drugim roku życia. Byk nosi poroże zrzucane co roku. Kulminacja rozwoju poroża przypada na 8 - 10 rok życia. Daniel jest zwierzęciem łownym. Trofeum stanowią łopaty. W 1985 i 1986 r. sprowadzono z woj. poznańskiego na teren GWPK 13 sztuk danieli, które po przetrzymaniu w zagrodzie readaptacyjnej wypuszczono na wolność w 1986 roku.

DZIK /Sus scrofa/ jest ssakiem z rodziny świniowatych. Długość ciała do 155 cm, wys. do 120 cm, a ciężar do 300 kg a nawet i więcej. Ubarwienie dzika wykazuje dużą zmienność w zależności od wieku i pory roku. Młode, tzw. prosiaki, są jasnobrązowe w ciemniejsze pasy /tracą je po roku/, dorosłe w lecie są jaśniejsze, w zimie ciemniejsze, aż do czarnych. Kły dzika stanowią oręż /z odyńca jest to trofeum/, który wykorzystują do walki. Kły górne /fajki/ są w przekroju owalne i tępo zakończone, natomiast kły dolne /szable/ mają przekrój graniasty i są bardzo ostre. Dzik jest zwierzęciem wszystkożernym - zjada kłaczka, żołądźcie, brukiew, owoce, jagody, owady, żaby, gady, jaja, oraz padlinę. Zwierzę to prowadzi nocny tryb życia. Dzik jest zwierzęciem łownym, posiadającym bardzo duże znaczenie gospodarcze oraz odgrywającym dużą rolę biocenotyczną w lesie, przyspieszając przez buchtowanie rozkład ściółki.

... istnieją i zagrożenia,

W latach 1980 - 1984 na terenie GWPK nastąpiła gradacja /masowy pojaw/ BRUDNICY MNISZKI /Lymantaria monacha/. Skutki żerów można zobaczyć w pobliżu Widonia pomiędzy jeziorami Wikaryjskim a Wójtowskim, gdzie wycięto powierzchniowo leśne. Brudnica m. jest to motyl o rozpiętości skrzydeł od 35 do 55 mm - samce nieco mniejsze. Lot motyli przypada na m-ce lipiec - sierpień. Samica składa jaja /około 200 sztuk/ na pniach drzew pod łuskami spękanej kory. Gąsienica zimuje w jajach, a wylęg następuje w początku maja. Przy odpowiedniej temperaturze wędrują w korony drzew, gdzie objadają liście lub igły. Gąsienice żerują bardzo rozrzutnie, a w międzyczasie przechodzą 4-5 linień. Żer gąsienic jest tak intensywny, że zupełnie pozbawiają drzewostan liści lub igieł, doprowadzając do obumierania drzew. Drzewa liściaste łatwiej regenerują ulistnienie, tak że szkodliwość mniszki jest tu o wiele mniejsza. Brudnica ma szereg wrogów naturalnych, jak np.: sikory, kowalik, pełzaczka, sójka - niszczą jaja, natomiast gąsienice zjadane są przez: kukułkę, wilgę, szpaka, sikorkę bogatkę, ziębę, sójkę czy dzięcioła pstrego. Gąsienicę brudnicy mniszki niszczą również owady drapieżne, jak np. mrówka ruda. W skali makro brudnicę niszczy się truciznami kontaktowymi, które rozpryskuje się z samolotów.

... mogą być i przyjemności.

Ot, chociażby SOKOLNICTWO, czyli sztuka układania i polowania z ptakami drapieżnymi - sokołami, jastrzębiami, a nawet orłami. Młodego ptaka ukróca się, czyli przyzwyczajają do ludzi, koni i psów, następnie uwabia, czyli uczy powracania na rękawicę i wreszcie unosi, czyli przyzwyczajają do przebywania /z kapturem na głowie/ na ręce myśliwego.

Ułożonego ptaka unosi się w pole i kiedy ma bić zwierzynę zdejmuje się mu kaptur.

Dawniej w zależności od zwierzyny na którą polowano, używano również różnych ptaków:

- na wilki, lisy, młode jeleniowate - orła,
- na łabędzie, czaple, gęsi, dropie - sokoła wędrownego i białożora,
- na kuropatwy, kaczki, zające - raroga i jastrzębia,
- na drobne ptactwo - krogulca i kobuza.

Do rozkwitu sokolnictwa przyczynili się w Polsce dwaj królowie - Jan Olbracht i Stefan Batory.

Upowszechnianie broni palnej przyczyniło się do upadku sokolnictwa, które obecnie próbuje się reaktywować. Duże osiągnięcia w tym zakresie ma woj. włocławskie.

mgr inż. Edward Struś

Opracowanie redakcyjne i graficzne: Andrzej Szczepański

Współpraca: Grażyna Bartel

"Biuletyn Przewodnicki" - ZW PTTK Włocławek, ul. Dubois 1
tel. 412-80. Druk WDK Włocławek; Zezwolenie GUKPiW Warszawa
GP.II-441/1541/1985. Nakład 150 egz. Format A-4 Nr zlec. 70/87